

7. 5. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zabrání věci musí být přiměřené i u tzv. growshopů

Ústavní soud opět rozhodoval o ochranném opatření zabránění věci. A to konkrétně o stížnosti dvou obchodních společností, které provozovaly tzv. growshopy, tedy obchody zaměřené na prodej a distribuci zboží pro pěstování rostlin. Jejich dva vlastníci byli pravomocně uznáni vinnými přečinem šíření toxikomanie podle § 287 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku.

Trestného jednání se měli dopustit zjednodušeně řečeno tím, že prostřednictvím stěžovatelek (zmíněných obchodních společností) veřejně prezentovali a prodávali kompletní sortiment zboží vhodný k nezákonnému pěstování konopí s vysokým obsahem THC. Cíleně se tak snažili působit na co možná nejširší okruh veřejnosti a vzbudit u zákazníků stěžovatelek a u osob vstupujících na webové stránky jimi provozovaných on-line obchodů rozhodnutí získat návykovou látku vypěstováním konopí a tuto následně užít.

Před zahájením trestního stíhání odsouzených byly provedeny prohlídky ve skladu a kamenných prodejnách stěžovatelek, při nichž byly zajištěny věci v jejich vlastnictví. Jednalo se o široký sortiment zboží, například hnojiva a další pěstební přípravky podporující růst, kvetení a jiné funkce rostlin, zavlažovací techniku, osvětlovací techniku, vzduchotechniku a jinou elektrotechniku, pěstební prostory s jejich vybavením, pěstební nádoby, pěstební substráty, prostředky na sušení rostlin a separaci jejich částí, kuřácké pomůcky, reklamní a propagační materiály, semena konopí či rostliny neznámého původu.

Obvodní soud na návrh státního zástupce rozhodl o zabránění těchto věcí. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že předmětné věci sice bylo možné v převážné míře jednotlivě použít k naprosto jiným účelům než k nezákonnému pěstování konopí, výrobě marihuany a jejímu zneužívání jako drogy, nelze však zapomínat na souvislosti, za kterých bylo toto zboží stěžovatelkami nabízeno a s jakými možnými následky. Bylo prokázáno, že uvedené věci byly ve svém souhrnu užity nebo určeny k spáchání trestného činu, pročež bylo možné rozhodnout o jejich zabránění. S uvedeným hodnocením se ztotožnil i městský soud. Právě ucelený sortiment byl podstatou spáchání trestné činnosti obžalovaných, pročež se zabránění věci vztahuje na všechny zajištěné věci s výjimkou účetních dokladů a věcí obdobné povahy.

Ústavní soud se se závěry obecných soudů neztotožnil. Zdůraznil, že zabránění věci podle § 101 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku předpokládá splnění tří podmínek. Musí se týkat věci, která 1) byla užita nebo určena k spáchání trestného činu, 2) ohrožuje bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit k spáchání zločinu, a 3) zabránění musí být opatřením přiměřeným jak povaze a závažnosti pachatelem spáchaného činu, tak nebezpečí, které od pachatele v budoucnu hrozí pro zájmy chráněné trestním zákonem, jakož i osobě pachatele a jeho poměrům. Právě posledními dvěma podmínkami se obecné soudy nezabývaly dostatečně.

Účelem ochranného opatření zabránění věci podle § 101 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku není potrestání jejího vlastníka, nýbrž prosazení veřejného zájmu na tom, aby určitá věc, jež byla užita nebo určena k spáchání trestného činu, dále neohrožovala bezpečnost lidí nebo majetek, nebo aby ji

nebylo možné použít k spáchání zločinu, jestliže existuje takové nebezpečí. Vždy musí být zvažováno, zda je takovéto opatření k dosažení tohoto účelu nezbytné, případně zda jej nelze dosáhnout jiným prostředkem, který by byl šetrnější ve vztahu k ústavně zaručenému vlastnickému právu vlastníka této věci a nevyžadoval by zánik tohoto jeho práva, tedy zejména uložením některé z povinností podle § 101 odst. 4 trestního zákoníku.

Předmětem zabránění byl sortiment zboží, jehož podstatná část sloužila k pěstebním či jiným účelům, nikoli jen k nezákonnému pěstování konopí s vysokým obsahem THC. V podstatné části šlo o zboží, které lze běžně koupit a které se svým obvyklým účelem nijak nepřičí zákonu. Nebezpečí použití této části zabraných věcí k spáchání zločinu neplyne ze samotné jejich podstaty, ani ze samotné skutečnosti, že jsou nabízeny k prodeji, ale z pokračování prodeje těchto věcí způsobem, kdy je nabídka komplexního sortimentu zboží doprovázena propagací a poskytnutím návodu k nezákonnému pěstování konopí s vysokým obsahem THC. U významné části zabraných věcí mohlo být toto nebezpečí dostatečně eliminováno již tím, že by byly nabízeny k prodeji samostatně, případně v rámci jinak koncipovaného sortimentu zboží, a bez uvedené propagace či návodu. Koneckonců i stát sám takto zabrané zboží začal v nedávné době prodávat, popřípadě dražit prostřednictvím Centra zajištěných aktiv Ministerstva vnitra, aniž by takové rozlišování a v takovém rozsahu z hlediska jeho možného určení sám prováděl.

Obecné soudy pochybily, jestliže se řádně nezabývaly otázkou přiměřenosti zabránění věci, jak to předpokládá § 96 trestního zákoníku a čl. 4 odst. 4 ve spojení s čl. 11 odst. 1 Listiny. Nelze přisvědčit názoru městského soudu, podle něhož při rozhodování o zabránění věcí nemělo význam posuzovat odděleně jednotlivé části zajištěného sortimentu zboží. Paušální závěr obecných soudů o důvodnosti zabránění celého sortimentu zboží ve vlastnictví stěžovatelek nerespektuje odlišnou povahu jednotlivých typových skupin zabraných věcí, pokud jde o nebezpečí, že budou sloužit k spáchání trestného činu, a činí tak napadená rozhodnutí nepřezkoumatelnými.

Ústavní soud proto vyhověl ústavní stížnosti a svým nálezem sp. zn. IV. ÚS 482/18 ze dne 3. 4. 2019 zrušil část výroku usnesení Městského soudu v Praze a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 o zabránění věcí zajištěných při prohlídkách prodejen stěžovatelek, neboť těmito rozhodnutími došlo k porušení vlastnického práva a práva na soudní ochranu podle čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Ve zbylé části výroku usnesení Městského soudu v Praze ústavní stížnost odmítl pro zjevnou neopodstatněnost.

Úplné znění nálezu je k dispozici >>>[zde](#).

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Průlomový postup Ústavního soudu ve věci práva na zákonného soudce a spravedlivý proces](#)
- [Limity přístupu k Ústavnímu soudu při ustanovení procesního opatrovníka](#)

- [Judikatura ÚS ve věci udělování státního občanství](#)
- [Nález Pl. ÚS 2/25: když Ústavní soud dokáže být skutečným ochráncem lidské důstojnosti](#)
- [Mobilizace ozbrojených sil v ČR a postavení odmítačů boje: právní analýza a návrhy legislativních úprav](#)
- [Zákaz změny k horšímu \(reformace in peius\) se neuplatní u nákladových výroků](#)
- [Make Důvodová zpráva great again](#)
- [Nález Ústavního soudu k privilegovanému postavení pohledávek státu v insolvenčním řízení](#)
- [Další „válka“ soudů - tentokrát o tarifní hodnotě ve věcech neoprávněných zásahů do osobnostních práv](#)
- [Pravý souběh funkcí - Ústavní soud vyjasnil otázku kogentních limitů smluvní volnosti](#)